

Pravdivtseva U. S. The Models of the USA Teachers' Professional Development with the Help of International Technologies

The analysis of the approaches to the USA secondary school teacher professional development with the help of information technologies is given in this article. The aims of American pedagogical society in these directions are determined. It is defined that nowadays there are three corresponding models: standardized TPD; site-based TPD, and self-directed TPD. Main advantages (training for teachers to apply informational technologies in the classroom, the absence of necessity to have profession development course in another city etc.) and disadvantages (time consumption to create this system) are elucidated. The ways of creative usage of the USA experience are given.

Key words: professional development, teachers, information technologies.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2013 р.

Прийнято до друку 24.01.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Ткачова Н. О.

УДК 378.1; 371.3

С. М. Редліх, Н. В. Маринич, О. А. Козирєва

**СПАДКОЄМНІСТЬ ТА ПАРАДИГМАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОЇ
БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Система сучасної російської освіти переживає важкий час – ігноруються принципи та умови, методи і прийоми, тенденції та закономірності побудови навчання і виховання, виявлені багаторічними педагогічними практиками найбільших педагогів нашої країни і культури, закриваються різні освітні установи, аж до педагогічних вузів, ігнорується невинне падіння культури і освіченості нації, здоров'я і затребуваності людини в соціальних інститутах, а також його продуктах діяльності та спілкування, що виражається в таких феноменах, як полісистемних неспроможність перебудови основ педагогічної взаємодії з подальшими кризами управління, економіки, політики, сім'ї, держави та ін.

Отже, видова гамма навчання зводиться тільки до його репродуктивної складової, залишаючи смислові та антропологічні новоутворення стихійному характері становлення особистості в діяльності, культурі і спілкуванні. Деадаптуючий вплив робить релігійна педагогіка, обдурюючи народні маси неспроможністю ідей гуманізму у трактуванні віротерпимості і толерантності, інновативності педагогічної освіти в структурі його викладання на основі ідей догматики і езотерії. Курс „Теоретична педагогіка”, розроблений на основі ідей

християнської педагогіки, йде в розріз принципам, методам і формам видатного педагога – батька російської педагогіки – Костянтина Дмитровича Ушинського, які визначили напрямки та ідеї побудови навчання і освіти згідно специфіки російської культури і змін, що відбуваються в суспільстві, що зберігають цілісність і стабільність російської освіти. Крім того, багаторічна практика, котра визначила структуру педагогічної науки як унікальне явище, яке розкриває його непідробну природу і якість, в сучасних умовах ігнорується і фальсифікується необхідність поділу курсів і дисциплін сучасної педагогіки на „Теоретичну педагогіку” та „Практичну педагогіку”, де принцип єдності теорії та практики залишається далеко за межами гносеолого-герменевтичних зв'язків, які зумовлюють і якість, і стабільність, і унікальність, і затребуваність, і гуманізм, і толерантність, і стійкість, і конкурентоспроможність, і здоров'язбереження як ресурс і механізм стабілізації та оптимізації педагогічних інновацій і трансформацій.

Гуманістична парадигма сучасної освіти ставить у глухий кут інноваційний пошук сучасних педагогів вищої школи. Зниження кількості бюджетних місць, що надаються вузам, – характерна межа деформації і суспільних відносин, і економічного укладу, і демографічних векторів самозбереження нації та держави. Катастрофа, яку передрікають нашому суспільству демографи і моралісти, в якійсь мірі об'єктивна, тому що держави, розташовані по сусідству з півдня і південного сходу, таких не мають, і навпаки – там ведеться боротьба в ракурсі просвітницької та медико-рекреаційної роботи з невпинним його простотом.

Проблеми морально-етичного устрою суспільства каталізують в педагогічній практиці всі біди людства, починаючи від неспроможної цікавості, системно деформуючої її і дисципліни сучасної педагогіки як науки, і специфічні аспекти вивчення дидактичного матеріалу, і вимоги, пропонувані до особистості педагога як носія культури, освіти, виховання, соціалізації, самовизначення, самореалізації, самовдосконалення та ін. Турботи держави про народ, його професійні і суб'єктні, ціннісно-сміслові і синергетичного-діалектичні аспекти побудови і перетворення взаємодії зводяться до декларації, а практичній реалізації ідей побудови сучасної освіти не приділяється не просто уваги, а навіть опускається, ігнорується і деформується здоровий глузд, де рівень життя не пов'язаний з мінімальною заробітною платою, де високий потенціал культури та освіченості оплачується державою нижче прожиткового мінімуму, де ФЗ „Про освіту” і стаття 2 просто мають теоретичну базу, а практичної системи його побудови немає. Крім того, реформування системи освіти та якість перегляду ФЗ „Про освіту” говорить про низьку математичну та економічну культуру, тому що відносність як категорія не просто відсутня, а суми оплати за методичну літературу, класне керівництво, вчені ступені виділені як щось

потойбічне і неіндексоване. Введення індексованої мінімальної оплати праці та різноманітних заохочень працівників системи освіти за кваліфікацію, продуктивність і спроможність ідей гуманізму і здоров'язбереження, патріотизму і стійкості особистості, продуктивності відносин та обліку нормального розподілу здібностей та вподобань всіх суб'єктів виховно-освітнього процесу, своєчасності та стабільності в предметно-педагогічній діяльності - вирішення проблеми, а виставлення списків нерентабельних вузів Міносвіти НАУКИ РФ – інфальтілізація постановки проблем стало розв'язком нашої держави.

Але час іде, а пошук не дає позитивних результатів. Поділ на своїх і чужих - невпинна проблема суспільства. Найвеличніші історичні коріння нашої держави і його розподіл на вічно-ворогуючі суб'єкти федерацій, визначає процес деформацій відносин, що супроводжується розпалюванням міжнаціональної та релігійної бійні, яка і є показником низького освіти і культури, а розуміння основ ворожнечі являє собою фактор стабілізації суспільства і педагогічної практики. Ми намагаємося або висвітлити свою мову і культуру з позиції унікальності, ілюструючи розуміння чужої мови та неповаги до нього, або не говоримо рідною мовою, - намагаємося сховатися за формами чужої мови, приховати свою неспроможність і невміння грамотно відстоювати ідеї і практики.

Найвеличніше в людині розпадається на неспроможність ідей гуманізму і деформації суспільних відносин в різних фальсифікаціях. Тобто різні новоутворення культури та соціуму не зручні ні здоровій людині, ні людині, що потребує спеціальних умов його життєдіяльності, – це може починатися з вокзалу і вішалки у театрі, з вибору вчителя і попрекані шматком хліба, випинанні своїх чеснот і приниженні іншої людини.

Абсолютно все побудоване на основі товарно-грошових відносин, не може бути прийнято в педагогічній практиці, тому не можна оцінити в рублях допомогу, гуманізм, толерантність, патріотизм та інші морально-етичні цінності й вищі людські почуття – там інша основа, яку ми практично тепер не бачимо і пожинає плоди неспроможності педагогів, незнаючих ні мови, ні норм культури, ні основ гуманізму і толерантності, ні моделей здоров'язбереження та нормального розподілу якостей і властивостей у педагогічній теорії та практики та ін.; лікарів, які ігнорують клятву Гіппократа, прагнучих за вчителями до матеріального збагачення за рахунок хвороби і людини, і суспільства; всіх професіоналів, які поставлені на межу нелюдських умов співіснування і забули про звірство фашизму, які ігнорують розуміння і визначення інтоксикації нашого суспільства його інноваційними ідеями і практиками та ін.

Розпад суспільства від науки, мистецтва, культури, спорту до релігійної основи об'єктивно. Скільки свідчень сучасних деформацій має місце бути?! ... Ми намагаємося повернути увагу до проблем педагогічної теорії і практики. Але як це ми робимо?! ...

Наступність середньої та вищої педагогічної освіти, а точніше відзначити - безперервної професійної освіти в структурі спуз-вуз-система і самоосвіта являє собою унікальну сутність, феноменологічні складові якої ми несемо в собі з народження до самої смерті. Хто б був проти підвищення якості освіти, виховання і культури? Але якими засобами і методами, якщо низький рівень вихованості та культури невпинно падає, а необ'єктивність оцінки і відмітки постійно деформують суспільство?! ... Почнемо спочатку ... Поговоримо про види навчання та його специфічних і загальнопедагогічних феноменах, що зберігають суспільство і професійно-педагогічне відносини в нормі.

Підласий І. П. в сучасній школі виділяє три відносно самостійних види навчання: 1) пояснювально-ілюстративне, зване також традиційним, повідомлюючим або конвенціональних (звичайним); 2) проблемне навчання; 3) програмоване і комп'ютерне або комп'ютеризоване навчання, яке розвивається на його основі. Сластьонін В. А., Ісаєв І. Ф., Міщенко А. І., Шиянов Є. Н. виділяють такі види навчання: догматичне навчання; пояснювально-ілюстративне навчання; програмоване навчання; проблемне навчання; розвивальне навчання; диференційоване навчання; індивідуальне навчання.

Досвід роботи, аналіз та синтез привів нас до моделювання наступної класифікації видів навчання:

• *Репродуктивне навчання* (пояснювально -ілюстративне, традиційне) – це вид навчання, в основі якого лежить модель отримання готових знань від учителя (викладача) з подальшим закріпленням, узагальненням, систематизацією та контролем. Репродуктивне навчання ще називають традиційним навчанням, оскільки вперше запропоноване Я. А. Коменським, воно є досі основоположним і домінуючим в Вузах. Його позитивні та негативні властивості сформульовані на різних мовах, ігнорування смислового потенціалу відбувається в різних системах навчання і державах.

Немає унікального засобу як у казках – чарівної палички, є багаторічна практика використання репродуктивного навчання в його повному циклі: вивчення нового матеріалу, закріплення вивченого матеріалу, узагальнення і систематизація дидактичного матеріалу, застосування знань, умінь, навичок компетенцій в практичній діяльності. Система оцінки і відмітки, форми, засоби, методи, прийоми, принципи, ресурси та інші компоненти і явища в репродуктивному навчанні історично визначали і потреби, і специфіку отримання освіти та оптимізацію процесу навчання. Запитай нашого випускника професійно-педагогічного установи, - він може і не відповісти на питання, тому що деформації стосуються не тільки результатів матеріальних перетворень, але й практики педагогічної взаємодії.

Суб'єктність і об'єктивність, суб'єктивність і езотеричність виділяються в структурі якості і нюансах процесу навчання. Досвід перебудови його основ не завжди вдалий, оскільки благі цілі іноді

ховають не блага маску і злиденне плаття нашого антигуманного педагога-приспосованця. Але репродуктивне навчання було, є і буде. Його специфіці зобов'язані базиси феноменів таких масштабів і імен як Моцарт, Ван Гог, Корній Іванович Чуковський, Тулуз Лотрек, Леонардо да Вінчі, Дмитро Іванович Менделєєв, Михайло Васильович Ломоносов і ін. Треба відзначити, що репродуктивне навчання - це основа основ у дидактиці, а всі інші види добре будуються на його стійкомк ґрунті в нормальному розумінні явищ і феноменів сучасної дидактики (це означає, що для аномальних дітей існують інші, специфічні педагогічні практики).

- *Продуктивне навчання* – це вид навчання, який передбачає створення чогось нового в рамках і особливостях досліджуваного предмета. Наприклад, написання творів, створення проєктів, участь у науковій, науково-практичній конференції з авторською розробкою і т. д.

Всі інші види навчання мають в своїй основі складові вищеперелічених видів навчання (репродуктивного і продуктивного навчання):

- *Проблемне навчання* - це вид навчання, в основі якого лежить проблема (невідповідність), яка визначається і розв'язується в ході планомірно організованого процесу вивчення нового матеріалу. В якості невідповідності можуть бути як проблемні завдання, так і проблемні ситуації. Теорію і практику проблемного навчання розглядали такі педагоги, як В. Оконь, А. М. Матюшкін, Р. І. Малофєєв, М. І. Махмутов та ін.

- *Розвиваюче навчання* – це вид навчання, який вперше запропонував Л. В. Занков. В основі даного навчання лежить психолого-педагогічна модель: учню створюють умови для переходу із зони актуального розвитку в зону найближчого розвитку за допомогою мінімальної допомоги з боку вихователя, педагога або батьків; в той момент, коли був здійснений даний перехід, зона найближчого розвитку стала зоною актуального розвитку. Перефразовуючи Л. С. Виготського, можна відзначити, що під зоною актуального розвитку можна розуміти сукупність знань, умінь, навичок, способів розумової діяльності, якими учень володіє на даний момент часу, а під зоною найближчого розвитку – все ті ЗУН-и, СУД-и, СЕН-и, які він може отримати за мінімальної допомоги ззовні (вчителі, сукупність традиційних і нових інформаційних засобів навчання: книжки, довідники, електронні словники, електронні енциклопедії та ін.).

- *Програмоване навчання* – це вид навчання, в основі якого лежить певний алгоритм, реалізований технічними засобами. Розрізняють лінійне і розгалужене програмоване навчання. Програмоване навчання знайшло своє продовження в комп'ютерному навчанні.

- *Комп'ютерне навчання* – це вид навчання, організований за допомогою використання комп'ютера та програмного забезпечення, відображаючого мету і завдання навчання, запити, потреби учнів і їх

індивідуальні особливості, що забезпечують ефективність даного виду діяльності.

- *Модульне навчання* – це вид навчання, в основі якого лежать самостійні дидактичні одиниці, звані модулями. Модулі містять в собі розділ досліджуваного предмета або дисципліни, в якому чітко визначені види, форми, методи, засоби навчання і контролю. Специфічність даного виду та методу навчання знайшла відображення в роботах педагогів, які розкривають особливості навчання в середній та вищій школі. У вищій школі модулі або блоки називають ще колоквиуми, рубіжними контролями і т.д.

- *Сугестивне навчання* – це вид навчання під впливом сугестії (навіювання). Вперше був запропонований Д. Лозановим для вивчення іноземної мови. Підвищуються дидактичні можливості, так в протязом уроку учні запам'ятовують 250 – 350 нових слів (традиційний урок забезпечує вивчення 5 – 12 нових слів).

- *Ігрове навчання* - це вид навчання, в основі якого лежить певна гра зі своїми правилами і нормами. Ігрове навчання вирішує певні дидактичні проблеми сучасної школи. Це і зниження інтересу до навчання, і низький рівень мотивації діяльності, і низька комунікативна культура, і негативний фон навчання, і т. д. Ігрове навчання при виборі необхідного рівня і ступеня складності забезпечує усунення вищеперелічених недоліків традиційної системи навчання, але неправильне використання методів і засобів ігрового навчання негативно позначається на подальшому формуванні та розвитку учнів в рамках організованого виду навчання та досліджуваного предмета.

- *Адаптивне навчання* – це вид навчання, в основі якого лежить певна адаптація (приспособлення когось до чогось). Адаптивне навчання застосовується в установах, де організуються модельовані особливості діяльності – це може бути навчання військовій справі (підводна, надводна, повітряна діяльність курсантів), професійно-технічне навчання (робота в шахтах, на електростанціях, металургійних підприємствах і т.д.) і т. п.

- *Рівневе навчання* – це вид навчання, в основі якого лежить ступінчаста або концентрована система загальнодидактичних аспектів діяльності учнів (студентів) і вчителів (викладачів), де кожному рівню відповідає своя модель навчальної та оціночно-відміточної системи ЗУН, СУД, СЕН і ін, яка забезпечує спадкоємність, індивідуалізацію, інтеграцію, цілісність, системність всіх підструктур педагогічної взаємодії. Рівневе навчання на кожному своєму рівні передбачає ускладнення, посилення, збагачення (в порівнянні з попереднім рівнем, де перший рівень повинен бути якісно і кількісно пропорційним або відповідним за особливостями складності і труднощі матеріалу тим індивідуально-груповим характеристикам, які є предопределяючими результативність та ефективність процесу навчання) всієї системи послідовно-певних елементів навчального процесу.

Єдність репродуктивного і продуктивного навчання передбачає використання всіх видів діяльності, а, отже, організацію більш якісного навчання в системі неперервної професійної освіти.

В залежності від потреб і цілей педагогічної взаємодії вибирають той чи інший вид навчання зі своєю специфічно певною сукупністю методів, засобів і форм організації занять. Не треба забувати і про закон збереження матерії, енергії, імпульсу, про третьому законі Ньютона в трактуванні народної педагогіки: „Як потопає – так і поїсть”, „Як гукнеш – так і відгукнеться”, „Береженого Бог береже” та ін.

Список використаної літератури

1. Редлих С. М. Культура самостоятельной работы учителя как вектор самореализации и самосовершенствования личности в педагогической деятельности / С. М. Редлих, О. А. Козырева // Педагогическое образование и наука. – 2011. – № 11. – С. 58 – 65.

2. Редлих С. М. Современные методы продуктивной педагогики и проблема формирования культуры самостоятельной работы педагога / С. М. Редлих, О. А. Козырева // Профессиональное образование в России и за рубежом. – 2011. – № 1 (3). – С. 49 – 62.

Редліх С. М., Маринич Н. В., Козирєва О. А. Наступність і парадигмальних сучасного безперервного професійно-педагогічної освіти

У статті наведено аналіз проблем сучасної педагогічної практики, моделі та специфіка побудови навчання в системі неперервної професійної освіти.

Ключові слова: види, моделі, парадигми, види і продуктивність навчання і освіти.

Редлих С. М., Маринич Н. В., Козырева О. А. Преемственность и парадигмальность современного непрерывного профессионально-педагогического образования

В статье приведен анализ проблем современной педагогической практики, модели и специфика построение обучения в системе непрерывного профессионального образования.

Ключевые слова: виды, модели, парадигмы и продуктивность обучения и образования.

Redlih S. M., Marinich N. V., Kozireva O. A. The Nuance of Professional and Pedagogical Education

The article is an analysis of a models and features types of professional and pedagogical education. There are determine and approximate problems of professional and pedagogical education

Key words: models, types and paradigms of professional and pedagogical education.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2012 р.

Прийнято до друку 24.01.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф., акад. МАНПО Чиж О. Н.

УДК 373.5.015.31:17.022.1

О. І. Скриль

**ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАННЯ ВИХОВАННЯ МИЛОСЕРДЯ
ЯК СКЛАДНИКА МОРАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПІДЛІТКІВ
У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ**

В умовах наявної кризи соціальної системи, екологічної й економічної нестабільності в суспільстві, складного переходу від адміністративно-командної системи до демократії виховання милосердя, доброти, чуйності, толерантності особистості набувають особливого значення. Причому важливими шляхами оздоровлення всіх сфер сучасного суспільства є культивування в ньому загальнолюдської моралі, духовного стимулювання й активного морального розвитку кожного його члена, посилення його уваги до свого внутрішнього світу. У світлі цього значну увагу в загальноосвітніх закладах слід привертати формуванню моральних якостей учнів. Адже моральна основа, як відомо, є головним чинником, який визначає життєздатність і окремої людини, й суспільства взагалі.

Як встановлено, загальні питання виховання в молоді моральної культури й, зокрема, милосердя широко висвітлюються у працях багатьох сучасних науковців. Так, особливості морального виховання школярів, у тому числі підліткового віку, розкрито в теоретичних доробках таких учених, як Л. Божович, Ю. Гапон, І. Мар'єнко, Е. Погребняк, П. Щербань та інші. У наукових працях також відображено результати досліджень таких аспектів проблеми виховання милосердя особистості: формування педагогічного милосердя в майбутніх учителів у процесі їх професійної підготовки у ВНЗ (Л. Уварова, Л. Бабенко), визначення педагогічних умов виховання та розвитку милосердя у дітей молодшого та старшого шкільного віку (І. Княжева, Л. Ощепкова, В. Шутова та інші).

На основі аналізу наукової літератури встановлено, що особливо важливим завданням формування моральності учнів є для основної школи, бо саме підлітковий вік є тим періодом у житті школярів, коли відбувається усвідомлення людиною своєї індивідуальності, змінюється ставлення до оточуючого світу, до інших людей і до себе, формуються